

Pyłkwiersterpaad insectenidylle

Inhoudsopgave

<i>Inhoudsopgave</i>	2
<i>Introductie</i>	3
<i>1 Doelen</i>	4
1.1.0 Meer variatie in de vegetatie	4
1.1.1 Inzaaien.....	4
1.1.2 De zaadmengsels.....	4
1.2.0 Meer beschutting	6
1.2.1 Overig materiaal.....	6
1.2.2 Hoogteverschillen.....	6
1.3.0 Meer nest- en overwintergelegenheid	6
<i>2 Bewustwording bij de bevolking</i>	8
2.1.0 Informatieavond	8
2.2.0 Educatief programma	8
2.2.1 Introductie	8
2.2.2 Uitvoering	8
2.2.3 Achteraf	9
2.3.0 Informatieborden	9
<i>3 Uitvoering</i>	10
3.1.0 Methode van voorbereiding	10
3.2.0 Hoogteverschillen	10
3.3.0 Methoden voor de aanbreng van zaden	10
3.3.1 Zaadmengsel	10
3.3.2 Hooi	10
<i>4 Benodigheden + Begroting</i>	11
<i>5 Onderhoud</i>	12
5.1.0 Maaibeleid	12
5.3.0 Onderhoud elementen	12
5.4.0 Monitoring	12

Introductie

Men is zich in de afgelopen jaren meer en meer bewust geworden van de achteruitgang van insecten. De daling in aantallen insecten is zorgelijk, niet alleen omdat zij een grote natuurwaarde hebben, maar ook omdat zij een essentiële schakel vormen in de landbouw met betrekking tot bijvoorbeeld de afbraak van organische stoffen in de bodem of de bestuiving van gewassen. Het is daarom van groot belang dat we (samen) alles doen om het verdere uitsterven van insecten te voorkomen. Dit komt niet alleen ten goede aan andere organismen, maar ook aan de mens.

We kunnen al helpen door de aanleg van idyllen: een, in dit geval voor insecten, aangename omgeving. Gebieden met veel landschapsvariatie zijn dan vooral belangrijk. Het gaat dan niet alleen om variatie in plantensoorten, maar ook om bijvoorbeeld hoogteverschillen in de bodem, of lagere en hogere stukken vegetatie. De meeste bermen voldoen duidelijk niet aan deze eisen. De beplanting is vaak eentonig en ook hoogteverschil is ver te zoeken. Daarom zullen bepaalde stukken berm in Leeuwarden worden behandeld om deze gebieden opnieuw aantrekkelijk te maken voor allerlei insecten.

Zo'n project zal plaatsvinden aan beide zijden van het Pylkwiersterpaad op basis van een bewonersinitiatief van buurkracht Zuiderburen, Hempens/Teerns. Ondanks dat er nog veel verbetering mogelijk is, is er al relatief veel variatie aanwezig op en rondom het Pylkwiersterpaad. De weg is aan beide zijden omringd door bos en dat zorgt al voor veel beschutting. Daarnaast is er veel water aanwezig, waardoor er verschillende bodemomstandigheden benut kunnen worden bij het vergroten van de diversiteit in de vegetatie. Op de beschutting van omliggende bossages kan verder gebouwd worden met insectenhotels. Die zullen door insecten eerder in gebruik genomen worden, omdat ze meteen al minder last hebben van de wind. Er kan hier dus veel gebruik gemaakt worden van al aanwezige kansen. Door diversiteit in de vegetatie te vergroten, zal dat snel de variatie aan insecten ook vergroten. Hierbij zijn vooral de aanvulling van zogeheten waardplanten van groot belang. De plaatsing van insectenhotels biedt insecten meteen volop overwinter- en nestgelegenheid en ook dat is een belangrijk aspect bij het aantrekken van deze diergroep. Omdat planten en insecten relatief laag in de voedselketen staan, zal met dit project de diversiteit binnen andere diergroepen naar verwachting ook vergroten. Een dergelijk initiatief kan insecten opnieuw een veilige haven bieden, en zo kan er een steentje bijgedragen worden aan de verbetering van de biodiversiteit in Zuiderburen en Hempens/Teerns.

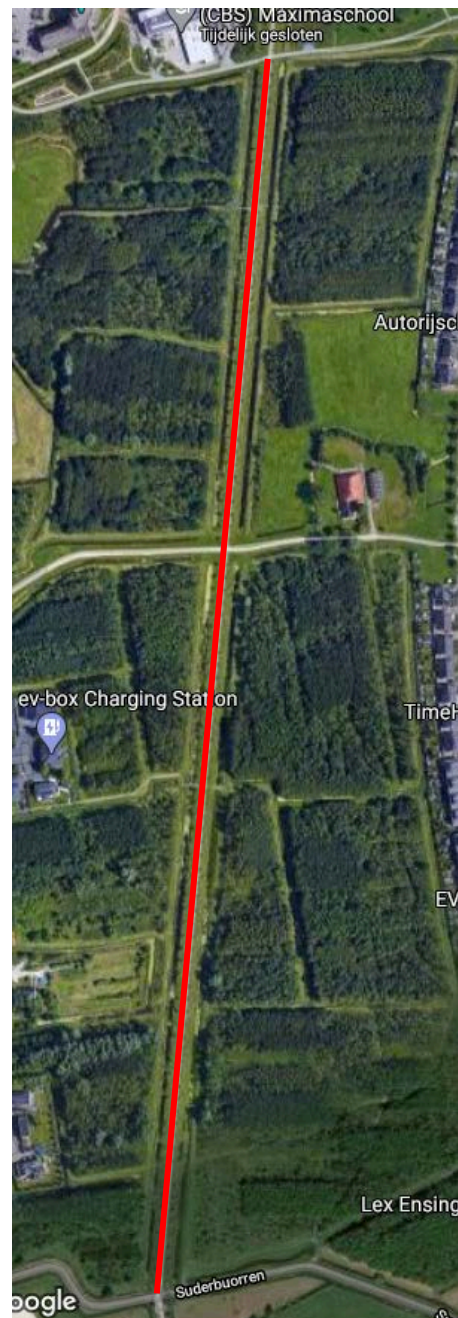

Fig. 1: Gemarkeerd is het Pylkwiersterpaad, waar de idylle zal worden gerealiseerd.

1 Doelen

Om de huidige problemen aan het Pylkwiersterpaad, zoals die in de introductie zijn besproken, op te lossen, is er een aantal doelen gesteld. Deze doelen hebben grotendeels betrekking op de inrichting van het gebied, maar het gaat hierbij ook om onderhoud en educatie.

1.1.0 Meer variatie in de vegetatie

Om zoveel mogelijk verschillende insecten aan te trekken is variatie in de vegetatie van groot belang. Een van de redenen hiervoor is dat o.a. vlinders vaak maar enkele waardplanten hebben. Dit is een plant, waar organismen, in dit geval rupsen, de voedingsstoffen vinden die ze nodig hebben om te groeien. Als die niet aanwezig zijn, is het voor de vlinder niet aantrekkelijk om het gebied te bezoeken. Hoe meer soorten planten beschikbaar zijn, hoe groter de kans dat een vlinder zich dus op zijn plaats voelt. Ditzelfde geldt voor bijen, omdat die vaak gespecialiseerd zijn in het bezoeken van enkele soorten planten voor nectar. Daarnaast zorgt grote variatie ervoor dat er gedurende een groot deel van het jaar planten in de bloei staan. Zo is er vrijwel altijd nectar aanwezig voor bijen, vlinders en andere insecten.

Fig. 2: grasveld, waar veel variatie in vegetatie te zien is.

1.1.1 Inzaaien

Om zo snel mogelijk een zo groot mogelijke variatie in planten te creëren, zal er een zaadmengsel ingezaaid worden met streekeigen soorten. Samen met de gemeente is gekeken naar de huidige vegetatie (fig. 3) en er zal worden ingezaaid met een aanvulling hierop.

1.1.2 De zaadmengsels

Het zaadmengsel zal worden samengesteld uit zaden afkomstig uit de zadenbank van de gemeente Leeuwarden. Het mengsel zal t.z.t. worden samengesteld uit zaden van soorten beschikbaar in die zadenbank. De gemeente heeft soorten aangedragen (fig. 4), die zij graag terug zouden zien in het mengsel, waarna Bert van Geel en Henk van der Meulen hier een aanvulling op hebben gedaan (fig. 5).

Mocht blijken dat cruciale soorten ontbreken in de zadenbank, dan zouden die vanuit de post “onvoorziene kosten” aangeschaft kunnen worden bij de Cruydt-Hoeck.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Grote vossenstaart	<i>Alopecurus pratensis</i>
Gewoon reukgras	<i>Anthoxanthum odoratum</i>
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>
Gewone dotterbloem	<i>Caltha palustris</i>
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i>
Tweerijige zegge	<i>Carex disticha</i>
Oeverzegge	<i>Carex riparia</i>
Knoopkruid	<i>Centaurea jacea</i>
Gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum</i>
Kluwenhoornbloem	<i>Cerastium glomeratum</i>
Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i>
Kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>
Heermoes	<i>Equisetum arvense</i>
Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>
Gewoon speenkruid	<i>Ficaria verna</i>
Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>
Gewone bereklauw	<i>Heracleum sphondylium</i>
Gele lis	<i>Iris pseudacorus</i>
Pitrus	<i>Juncus effusus</i>
Gewone margriet	<i>Leucanthemum vulgare</i>
Gewone veldbies	<i>Luzula campestris</i>
Blauwe druifjes	<i>Muscari botryoides</i>
Rietgras	<i>Phalaris arundinacea</i>
Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>
Scherpe boterbloem	<i>Ranunculus acris</i>
Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>
Krulzuring	<i>Rumex crispus</i>
Ridderzuring	<i>Rumex optusifolius</i>
Gewone smeerwortel	<i>Symphytum officinale</i>
Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>
Kleine klaver	<i>Trifolium dubium</i>
Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>
Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>
Klein hoefblad	<i>Tussilago farfara</i>
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>
Smalle wikke	<i>Vicia sativa</i>

Fig. 3: Soorten aanwezig op het Pylkwiersterpad.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Knoopkruid	<i>Centaurea jacea</i>
Cichorei	<i>Cichorium intybus</i>
Groot streepzaad	<i>Crepis biennis</i>
Wilde peen	<i>Daucus carota</i>
Beemdooievaarsbek	<i>Geranium pratense</i>
Sint-janskruid	<i>Hypericum perforatum</i>
Pastinaak	<i>Pastinaca sativa</i>
Slanke sleutelbloem	<i>Primula elatior</i>
Grote ratelaar	<i>Rhinanthus angustifolius</i>
Gele morgenster	<i>Tragopogon pratensis</i>

Fig. 4: Toevoegingen aangedragen door de gemeente.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Pinksterbloem	<i>Cardamine pratensis</i>
Glad walstro	<i>Galium mollugo</i>
Geel walstro	<i>Galium verum</i>
Jacobskruid	<i>Jacobaea vulgaris</i>
Veldlathyrus	<i>Lathyrus pratensis</i>
Hopklaver	<i>Medicago lupulina</i>
Luzerne	<i>Medicago sativa</i>
Kleine ratelaar	<i>Rhinanthus minor</i>
Reukeloze kamille	<i>Tripleurospermum maritimum</i>
Vogelwikke	<i>Vicia cracca</i>

Fig. 5: Aanvulling door Bert van Geel en Henk van der Meulen.

1.2.0 Meer beschutting

Insecten hebben een hoge lichaamstemperatuur nodig om zich te kunnen voortbewegen. Bij sommige soorten moet die wel oplopen tot 25°C voordat ze kunnen vliegen. Omdat insecten koudbloedig zijn en ze zichzelf dus niet kunnen verwarmen, zijn ze afhankelijk van de zon. Als zonplaats worden vrijwel altijd plaatsen uit de wind gekozen, omdat een hoge lichaamstemperatuur zo het snelst bereikt kan worden. Beschutting is dus van groot belang. Er zijn al veel bomen en struiken aanwezig die zorgen voor beschutting, maar daarnaast helpen hoogteverschillen in de bodem om zulke plekken te creëren. Boomstammen en keien doen hetzelfde.

Fig. 6: Een voorbeeld van een geschikt insectenhotel.

1.2.1 Overig materiaal

Naast het feit dat stenen en boomstammen plaatsen uit de wind kunnen creëren, zijn ze ook erg aantrekkelijk als zonplaats, omdat dit soort voorwerpen in de zon erg warm kunnen worden. Dit maakt het voor onder andere vlinders alleen maar makkelijker om snel hun lichaamstemperatuur op pijl te krijgen. Het vormen van stapels met boomstammen of stenen zou een erg goede optie zijn. In de naden en kieren van deze stapels kunnen ook andere insecten zich weer nestelen.

1.2.2 Hoogteverschillen

Het aanbrengen van hoogteverschillen in het landschap kan helpen om zonplaatsen uit de wind te creëren. Dit hoeven geen bergen te zijn. Kleine verschillen kunnen al genoeg beschutting geven voor insecten om de plek aantrekkelijk te vinden. Naast dat dit mooie zonplaatsen kan opleveren, zullen er ook plekken ontstaan, waar de grond net iets droger is dan op andere plekken. Bijensoorten die nesten onder de grond bouwen, zijn op zoek naar zulke drogere stukken. Ze hebben deze plaatsen nodig om zich voort te planten, maar ook om te overwinteren.

1.3.0 Meer nest- en overwintergelegenheid

Zoals aangegeven in de introductie zijn vooral bijen afhankelijk van het voedsel rondom hun nestplaats. Zij zullen niet ver gaan op zoek naar bloemen. Om te zorgen dat dit soort insecten de idylle bezoeken, zal er nest- en overwintergelegenheid geboden moeten worden. Insecten stellen erg uiteenlopende eisen aan hun nestlocaties. Daarom is de plaatsing van insectenhôtels het meest voordehand liggend. In een insectenhotel bevinden zich verschillende materialen die elk een ander insect tevreden kunnen stellen. Metselbijen nestelen zich bijvoorbeeld graag in de gaten van bamboestokjes, of gaten die zijn aangebracht in een blok hout.

Een grote groep insecten die echter geen baat hebben bij een insectenhotel zijn de bijen die nestelen in de grond, zoals de akkerhommels. Zij nestelen zich in kale, drogere gebieden op de grond. (Vrijwel) kale heuveltjes voldoen hier bijvoorbeeld aan. Ook kalere plekken in de buurt van boomstammen of keien zijn aantrekkelijk voor deze insecten. Daarnaast maken graafbijen veel gebruik leemvoegen in oude boerderijen. Met leem gemetselde muurtjes blijken dan ook een uitkomst te zijn voor deze groep insecten!

2 Bewustwording bij de bevolking

Natuurlijk is een gebied rondom het Pylkwiersterpaad niets in vergelijking tot de totale hoeveelheid land op aarde, ook binnen Nederland, of zelfs Friesland. Hoewel er zeker vanuit wordt gegaan dat insecten toch ook met zo'n klein gebiedje weer wat worden geholpen, is het misschien nog wel belangrijker dat er bij de mensen bewustwording wordt gecreëerd door middel van deze idylle. Om insecten écht te kunnen helpen, zal iedereen zich ervan bewust moeten worden dat de achteruitgang van insecten een serieus probleem is. Hoe meer mensen dit begrijpen, hoe makkelijker het in de (hopelijk nabije) toekomst zal zijn om de insecten te steunen. Daarnaast zou het natuurlijk geweldig zijn als mensen ook in hun eigen tuin meer rekening zullen gaan houden met insecten als gevolg van dit project. Kinderen zullen over insecten meer te weten moeten komen dankzij dit project. Zij zijn, zoals vaak gezegd wordt, inderdaad de toekomst, maar ze zijn zeker niet als enige belangrijk. Ook volwassenen moeten zich meer bewust worden van de insectenwereld om hen heen. Zij zijn nú immers van groot belang voor wat er met onze aarde gebeurt. Daarnaast spelen zij natuurlijk ook een aanzienlijk grote rol in het leven van hun kinderen en zullen het goede voorbeeld gaan geven.

2.1.0 Informatieavond

Om de bewoners van Zuiderburen/Hempens/Teerns te informeren over de idylle en alles daar omheen, zal er een informatieavond georganiseerd worden. Dit zal 1 à 2 maanden voor de start van het project plaatsvinden. Om zoveel mogelijk publiek te trekken, zal hiervoor op verschillende manieren aandacht worden gevraagd. De avonden zijn in eerste instantie bedoeld voor de volwassenen in de omgeving, maar ook jeugd is hier natuurlijk van harte welkom.

2.2.0 Educatief programma

Volgend op de informatieavonden zal een educatief programma van start gaan op de basisscholen in Zuiderburen, CBS de Maximaschool en OBS de Wynwizer. Alle klassen (28) zullen hierin worden meegenomen.

2.2.1 Introductie

Voorafgaand aan het project zullen er twee interactieve lessen worden gegeven aan de kinderen. De eerste les zal een introductie zijn op de wereld van insecten en het behoud hiervan. Bij de tweede bijeenkomst zullen de kinderen ofwel virtueel, ofwel in de praktijk worden meegenomen naar het Pylkwiersterpaad om dieper op het gebied in te gaan en te kijken wat er nu zoal te vinden is qua dieren en planten.

2.2.2 Uitvoering

De kinderen zullen natuurlijk ook hun steentje bijdragen in de uitvoering van het project waar mogelijk. Het is de bedoeling dat de kinderen een bijdrage leveren aan de insectenhôtels, zodat er echt iets door hun eigen inbreng komt te staan. Om te bepalen hoe dit precies zal verlopen, moet er worden overlegd met de scholen wat er in hun optiek mogelijk is.

Ook zullen de kinderen met z'n allen de idylle inzaaien om ze zoveel mogelijk te betrekken in de ontwikkelingen. Of alle scholen dit tegelijk zullen gaan doen, of dat het gebied in zones wordt verdeeld, zodat ze dit afzonderlijk kunnen doen, zal naderhand nog worden bepaald.

2.2.3 Achteraf

Het is natuurlijk het allerleukst als de kinderen achteraf kunnen zien wat zij hebben gecreëerd. Daarom zal er in de lente, zodra alle beplanting is begonnen te groeien, nog een les plaatsvinden, waarbij de kinderen opnieuw worden meegenomen naar het gebied. Zo kan de hoeveelheid plantensoorten en insecten worden vergeleken met wat het was, voordat de idylle was aangebracht. Zo kunnen de kinderen zien wat ze voor de natuur hebben betekend.

2.3.0 Informatieborden

Het Pylkwiersterpaad is een goed bezocht gebied en het is belangrijk dat ook voorbijgangers op de hoogte worden gebracht van wat er gaande is. Door een informatiebord te plaatsen, zullen mensen eerder geneigd zijn om te stoppen en het gebied beter te bekijken en dat is nou precies wat we willen! Er zal iets op het bord moeten worden verteld over het belang van insecten. Ook moet de functie van bepaalde objecten, zoals de insectenhôtels, worden uitgelegd, zodat mensen insecten beter gaan begrijpen. Dit kan ervoor zorgen dat zij hier, bewust of onbewust, meer rekening mee gaan houden in hun eigen tuin. Verder is het leuk om mensen te voorzien van informatie over de soorten die in het gebied gespot kunnen worden, zowel algemene als zeldzamere soorten. Een idee is om bezoekers de gelegenheid te geven hun (bijzondere) waarneming door te geven aan een emailadres, speciaal hiervoor gecreëerd. Dit soort gegevens kunnen vervolgens gebruikt worden om het beleid aan te passen, maar ook om leuke waarnemingen te kunnen vermelden via de media.

Fig. 7: informatiebord van een andere idylle

3 Uitvoering

Om de gestelde doelen te bereiken, zal er een plan van aanpak gekozen moeten worden, die hier het beste op aansluit.

3.1.0 Methode van voorbereiding

Omdat de huidige vegetatie al redelijk gevarieerd is, zal dit zoveel mogelijk bewaard worden. Mengsels die worden ingezaaid dienen slechts als aanvulling op wat er nu al is. Eventuele voorbereidingen voordat er wordt gezaaid, zullen in overleg met de gemeente Leeuwarden plaatsvinden.

3.2.0 Hoogteverschillen

Voordat zaden kunnen worden ingezaaid en objecten geplaatst, zullen hoogteverschillen moeten worden aangebracht. Dit kan worden gedaan, ofwel met grond uit het gebied zelf, ofwel met grond ergens anders vandaan. De manier die de bodem het minst verstoort zal naderhand moeten worden bepaald.

3.3.0 Methoden voor de aanbreng van zaden

De zaden kunnen op verschillende manieren worden aangebracht. Twee daarvan zullen hier worden besproken. Er zal worden bekeken of beide methoden worden gebruikt of een van de twee.

3.3.1 Zaadmengsel

De zaden kunnen simpelweg worden aangebracht in de vorm van een kant-en-klaar zaadmengsel. Zulke zaadmengsels kunnen worden geleverd door de Cruydt-Hoeck. Zij kunnen de gewenste soorten in de juiste verhoudingen samenvoegen tot een mengsel geschikt voor deze idylle. Het zaad kan het beste worden verspreid door een kilo zaad te mengen met tachtig kilo zand. Dit maakt het makkelijker om de zaden gelijkmatig over het gebied te verdelen.

3.3.2 Hooi

Een andere techniek kan zijn om hooi van een bestaand gebied, dat qua vegetatie vergelijkbaar is met de voor de idylle gewenste vegetatie, en dit te verspreiden over het gebied. De zaden die in het hooi zitten worden dan makkelijk gelijkmatig over het land verdeeld en worden tegelijkertijd in de juiste hoeveelheid aangebracht. Daarnaast zullen de zaden beter beschermd zijn tegen vogels en andere zaadeters door het laagje hooi. Wel zal het stikstofgehalte in de bodem hierdoor toenemen.

4 Benodigdheden + Begroting

Onderstaand zijn kosten weergegeven voor de diensten die worden verricht tijdens dit project en de materialen die zullen worden aangeschaft. Omdat zaden voornamelijk afkomstig zullen zijn uit de zadenbank van de gemeente Leeuwarden en andere materialen waar mogelijk uit grofvuil recycled zullen worden, is hiervoor een kleine gezamenlijke post “onvoorziene kosten” opgenomen van €610,-

• 2 insectenhôtels: constructiemateriaal, vulling en organisatie	€ 9.500,-
• Educatief programma 28 klassen x 3 lessen – Pag. 7-8	€ 5.040,-
• 2 zaaidagen met kinderen (Henk van der Meulen) – Pag. 7-8	€ 540,-
• 2 zaaidagen met kinderen (Bert van Geel) – Pag. 7-8	€ 720,-
• Informatieavond 1,5 uur – Pag. 8	€ 90,-
• Informatiebord	€ 1.000,-
• Onvoorziene kosten	€ 610,-
Kosten totaal:	€17.500,-

5 Onderhoud

Het is natuurlijk niet realistisch om te denken dat het gebied na alle voorbereidingen altijd zonder onderhoud zal blijven functioneren zoals gewenst. Daarom is het belangrijk om te bedenken hoe het onderhoud geregeld zal worden. Over verschillende onderwerpen zullen plannen gemaakt moeten worden.

5.1.0 Maaibeleid

Er zijn veel verschillende maaimethoden bekend. Voor insecten is het maaien op korte termijn natuurlijk altijd tot op zekere hoogte nadelig. Het maaibeleid zou zo moeten worden gepland dat het de insecten op lange termijn zoveel mogelijk voordeel biedt.

Ten eerste zijn er verschillende machines beschikbaar om te maaien. De optimale machine levert zo weinig mogelijk druk op de bodem, zodat deze niet of nauwelijks wordt verstoord, en zuigt het maaiafval niet af. Dit geeft bijvoorbeeld rupsen een kans om uit het maaisel te kruipen naar niet gemaaide vegetatie. Vervolgens zal dit maaiafval moeten worden verwijderd, nadat het hier een tijdje heeft gelegen. Dit wordt gedaan om te voorkomen dat het stikstofgehalte in de grond toeneemt. Er zal gefaseerd worden gemaaid, waarbij het gebied wordt verdeeld in acht zones. Het pad zal daarbij als scheiding dienen en verder wordt de idylle in vier stukken verdeeld. Theoretisch zou de helft gemaaid moeten worden in mei/juni en de andere helft in september, maar helaas is de natuur niet zo voorspelbaar als we misschien zouden willen. Per moment zal er gekeken moeten worden wanneer het best kan worden gemaaid. Hierbij zal rekening gehouden worden met eileg van vlinders en de aanwezigheid van rupsen, maar ook met de rijping van zaden. Nog optimaler zou zijn om niet te maaien met machines, maar dit handmatig te doen. Of dit een optie zal zijn, hangt af van hoeveel mensen hiertoe bereid zijn, maar dit zal zeker in overweging genomen worden.

5.3.0 Onderhoud elementen

Waar nodig zullen objecten, zoals stenen of zitplaatsen, worden schoongemaakt, om te voorkomen dat het niet meer aantrekkelijk is voor bezoekers om te kijken naar de idylle. Op de informatieborden zal echter wel duidelijk worden gemaakt dat verwildering tot op zekere hoogte voor de insecten juist goed is met het doel dat bezoekers begrijpen dat niet alles er spik en span bij ligt.

5.4.0 Monitoring

Zoals uit de andere punten is gebleken, is het belangrijk dat de idylle goed in de gaten wordt gehouden. Het monitoren geeft de mogelijkheid om het onderhoudsbeleid zo goed mogelijk aan te passen op de omstandigheden. Daarom is het zeer aan te raden om hiervoor een soort werkgroepje op te starten tussen de gemeente en wijkorganisaties. Hierin kan de fruitbomen werkgroep ook een rol spelen. Zo kan de idylle in het seizoen regelmatig bezocht worden om de stand van zaken te beoordelen. Dan kan er een overwogen beslissing worden genomen over bijvoorbeeld wanneer te maaien of wanneer er iets aan de insectenhôtels gedaan moet worden. Bovendien kan er dan goed gemonitord worden welke soorten in het gebied aanwezig zijn. Het is leuk om bewoners hiervan op de hoogte te houden, maar ook helpt dit om het beleid aan te passen op soorten die worden gezien. Daarnaast is het interessant om te kunnen zien wat voor effect de idylle heeft gehad op de aanwezigheid van soorten. Als er genoeg geïnteresseerden zijn, zou handmatig maaien op deze manier ook een goede optie zijn.

Datum: 19-04-2020

Geschreven door:

Bert van Geel +31 6 14 51 04 50

Henk van der Meulen +31 6 17 20 69 14